

BELLEK MÜZESİ

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

TÜRKİYE HALKIN KURTULUŞ PARTİSİ CEPHESİ/HALKIN DEVRİMCİ ÖNCÜLERİ (THKPC/HDÖ)- İSTANBUL

(Bu özet sadece İddianame üzerinden çıkarılmıştır)

21 Nisan 1980 tarihinde bir ihbar üzerine Bursa Emniyet Müdürlüğü görevlileri Bursa'da ihbar üzerine bir kişiyi gözaltına aldılar. Bu kişinin gözaltına alınması sonrasında Emniyet ve Jandarma görevlileri Bursa ve İstanbul ilinde yaptıkları operasyonlar neticesinde çok sayıda kişiyi gözaltına aldı. Operasyonlar neticesinde İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı 1980 ve 1981 yıllarının farklı tarihlerinde açtığı 20 ayrı soruşturma dosyası ile TÜRKİYE HALKIN KURTULUŞ PARTİSİ CEPHESİ/HALKIN DEVRİMCİ ÖNCÜLERİ (THKPC/HDÖ) örgütünün yöneticisi, üyesi olmak, bu örgüt adına birtakım eylemlerde bulunmak iddiaları ile farklı tarihlerde 136 kişi hakkında soruşturma başlattı.

1. Hakkında soruşturma açılanların 89'u gözaltına alındı (47'sinin gözaltı bilgisi iddianamede bulunmuyor). Gözaltına alınan kişiler 14 gün ile 117 gün arasında değişen sürelerle gözaltında kaldı. İddianamede gözaltına alınan kişilerin sorgu ve ifade işlemleri için nereye götürüldüğü ve nerede gözaltında tutulduklarına dair doğrudan bir bilgi yer almamaktadır.

2. İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı açtığı 20 ayrı soruşturma dosyasını aralarında fiili ve hukuki bağlantı olması sebebiyle birleştirdi ve soruşturmaya 1980/1912 Esas numaralı tek bir dosya üzerinden devam etti.

3. İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı 1980/1912 Esas ve 1981/1704 Karar sayılı İddianame ile 31.08.1981 tarihinde İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde (1981/689 Esas sayılı dosya) yargılanmaları için **91 kişi hakkında 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) farklı maddelerinden cezalandırılmaları istemi ile DAVA AÇTI, 27 KİŞİ HAKKINDA KOVUŞTURMAYA YER OLMADIĞI kararı, 8 KİŞİ HAKKINDA ise TEFRİK kararı verdi.**

Hakkında Kovuşturmaya Yer Olmadığına Karar verilenlerden 6 kişi için kararın gerekçesi, bu kişiler hakkında İzmir, Ankara ve Kars illerinde açılmış soruşturma ve davaların devam ediyor olması idi.

Askeri Savcılık Kovuşturmaya Yer Olmadığı Kararı'nda, 27 şüphelinin isim ve soyadlarını sıra numarası vererek tek tek belirtmesine rağmen "28." ve son sırada yer alan satırdaki şüpheli ismini; "**Uzay Apartmanındaki operasyona katılan güvenlik görevlileri**" olarak belirtmiş ancak bu görevlilerin kaç kişi olduğu ya da isimleri belirtilmemiştir. Savcılığın güvenlik görevlileri hakkında Kovuşturmaya Yer Olmadığı Kararı'nın gerekçesi;

"...1. Ordu ve İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı'nın 8.4.1981 gün ve AD.MÜŞ:1981/2618 sayılı soruşturma istemi ile 15.03.1981 günü Bakırköy, Bahçelievler Yayla durağı, Lavanta Sokak Uzay Apartmanı .../14 sayılı dairesinde güvenlik görevlilerince yapılan operasyon sırasında yasa dışı Türkiye Halk Kurtuluş Partisi Cephesi/Halkın Devrimci Öncüleri örgütünün genel komite üyeleri MEHMET YILDIRIM, CEMALETTİN DÜVENCİ, NİHAT KURBAN VE SÜLEYMAN AYDEMİR'in ölü olarak ele geçirilmeleri nedeniyle operasyona katılan güvenlik görevlilerince, daire içerisinde bulunan sanıklara sürekli olarak teslim olmaları için çağrı yapılmış fakat her seferinde ölü olarak ele geçirilen sanıkların güvenlik görevlilerinin bu çağrılarında silahla cevap verilmiş ve neticede güvenlik görevlileri ile ölü olarak ele geçirilen sanıklar arasında silahlı çatışma çıkmış ve 4 sanıkta çıkan bu silahlı çatışma sonucu ölü olarak ele geçirilmiştir. 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu'nun 2301 sayılı kanunla değişik 4. Maddesi

BELLEK MÜZESİ

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

aynen, 'Silah kullanma yetkisine sahip güvenlik kuvvetlerinin teslim ol emrine itaat edilmemesi veya silahla mukabeleye yeltenilmesi veya güvenlik kuvvetlerinin meşru müdafaa durumuna düşmeleri halinde, görevli güvenlik kuvvetleri mensupları doğruca ve duraksamadan hedefe ateş edebilirler' amir hükmü taşımaktadır. Bu amir yasa hükmü ve ölü olarak ele geçen sanıkların güvenlik görevlilerinin teslim ol çağrılarında operasyon sırasında itaat etmedikleri ve güvenlik görevlilerine silahla mukabele etmeleri karşısında, tüm operasyona katılan güvenlik görevlileri hakkında kamu davası açılmasına mahal görülmediğinden..." Şeklinde dir.

4. Hakkında dava açılanların 12'si kadın 79'u erkek idi. Askeri Savcılık iddianamede hakkında dava açılanlardan suç işlendiği tarihte 15 yaşını doldurup 18 yaşını tamamlamamış olan çocuklar hakkında TCK'nun 55/3. Maddesinin uygulanmasını (yaş küçüklüğü nedeniyle cezada indirim) talep etti ancak kaç çocuk hakkında bu maddenin uygulanmasını talep ettiğini belirtmedi.

5. İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı İddianamede;

Anayasal düzeni kısmen veya tamamen değiştirmeye veya ortadan kaldırmaya teşebbüs etmek suçundan (TCK M. 146/1) **25 kişi hakkında (ÖLÜM CEZASI)**, Anayasal düzeni değiştirmeye çalışanlara ferî fail olarak katılmak suçundan (TCK M. 146/3) **38 kişi hakkında**, Anayasal düzeni kısmen veya tamamen değiştirmek veya ortadan kaldırmak için kurulmuş örgüte girmek, üye olmak suçundan (TCK M. 141/5) **21 kişi hakkında**, Ruhsatsız silah taşımak ve bulundurmak suçundan (6136 Sayılı Kanun M. 13/1) **16 kişi hakkında**, Suç eşyasını bilerek satın almak, satılmasına aracılık etmek suçundan (TCK M. 512, M. 512/1) **9 kişi hakkında**, Gasp suçundan (TCK M. 522) **13 kişi hakkında**, İzinsiz silah ve mermi bulundurmak suçundan **16 kişi hakkında**, İzinsiz patlayıcı madde bulundurmak suçundan (TCK M. 264) ise **13 kişi hakkında CEZALANDIRMA talep etti.**

Askeri Savcılık bu cezalara ek olarak **60 kişinin** hem ceza süresi kadar ya da ömür boyu kamu hizmetlerinden yasaklanmalarını (TCK M.31) hem de ceza süreleri kadar yasal kısıtlılık (TCK M.33) altında bulundurulmalarını talep etti.

Askeri Savcılık yine bu cezalara ek olarak **58 kişi hakkında** Türk Ceza Kanunu'nun 173/3. Maddesinde düzenlenen, **verilen cezanın tamamlanmasından sonra belirli sürelerle emniyet gözetiminde, ikametinin bulunduğu yerden başka bir il veya ilçede ikamet etme zorunluluğu tedbiri uygulanmasını da talep etti.** İlgili denetim tedbiri her bir kişi için süre ve yer olarak değişmekle birlikte örneğin; "... TCK 173/3 maddesi uyarınca 1 YIL SEKİZ AY SÜRE İLE KONYA İLİNDE ikametle Emniyeti Umumiye Nezareti altında bulundurulmasına..." şeklindedir.

Tarafımızdan yukarıda belirtilen rakamlar, kişi sayısına göre değil, her bir kişi hakkında talep edilen ceza maddelerine göre belirlenmiştir. Örneğin; bir kişi hakkında hem TCK M. 512'den hem de 6136 Sayılı Kanun'a muhalefetten ceza talep edilmişse her bir ceza olgusu ayrı ayrı ele alınmış ve farklı suçlara göre ceza talep edilen kişi sayısı tespit edilmiştir.

Dava Dosyaları Koleksiyonumuzda bulunan, incelemesi ve analizi yapılan yalnızca yukarıda sayısı verilen İddianamedir. Açılan davada ne karar verildiği, sonrasında bir üst mahkeme olan Askeri Yargıtay aşamasında ne olduğu, nasıl bir karar verildiği konusunda koleksiyonlarımızda belge, bilgi bulunmadığı için bilgi verilememektedir.

BELLEK MÜZESİ

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

